Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 169. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 7, 1983 No. 169. VOL. XC.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ВІДБУВ РОЗМОВУ З УЧАСНИКАМИ З'ЇЗДУ „УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ХРИСТОВІ"

Філядельфія, Па. — Український католицький щоденник „Америка", орган Союзу Українців Католиків „Провидіння" коротко інформує, що Вселенський Архиєрей Іван Павло II відбув у літній резиденції Кастель Ґандольфо довшу розмову з молодими українськими учаниками з'їзду „Українська Молодь Христові" під час якої він цікавився працею молоді і станом здоров'я Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого, який, як відомо, перейшов тяжку операцію і тепер приходить до здоров'я у шпиталі.

Згаданий щоденник пише:

Від суботи, 27-го, до понеділка, 29-го серпня ц.р. в Римі, з нагоди Надзвичайного Святого Року Відкуплення, відбувся з'їзд „Українська Молодь Христові" в якому участь взяли молоді українки та українці з ЗСА, Канади та різних европейських країн. З'їзд почався в суботу, о год. 4-ій по полудні програмовою доповіддю о.д-ра Івана Музички і закінчився в понеділок 29-го серпня ц.р. Божественною Літургією, що її при гробі св. Йосафата відслужив архиєпископ - коадьютор Мирослав.

Як інформував кореспондент Українського Відділу „Голосу Америки" Віктор Кулій, в суботу, 27-го серпня ц.р., Святіший Отець Папа Іван Павло II прийняв у Папській резиденції у Кастель Ґандольфо групу учасників з'їзду „Українська Молодь Христові" і також групу українських пластунів і пластунок, які відбули подорож по Европі. В авдієнції участь взяв також Апостольський Екзарх для українців католиків у Франції Владика Михайло та секретар Патріяршої канцелярії о. д-р Іван Дацько.

В розмові з українською делеґацією Святіший Отець цікавився здоров'ям Блаженнішого Отця Йосифа, який після операції перебуває у Папській клініці Джемелі і там приходить до здоров'я. Блаженніший перебув ще одну, меншу операцію, але приймає відвідувачів, серед яких були також префект Священної Конґреґації для Східніх Церков кард. Владислав Рубін і секретар цієї Конґреґації Архиєпископ Мирослав (Марусин). Блаженнішого відвідав також Стемфордський Владика Василь, який відбуває університетський курс у Григоріянському університеті. Святіший Отець також цікавився українським пластовим рухом. На кінець розмови Папа передав всім учасникам делеґації дарунок — вервицю та архиєрейське благословення. Пластуни передали Папі книжку з працями мистця Курилика.

Під час загальної авдієнції у Папській літній резиденції в Кастель Ґандольфо Папа виголосив до них коротке слово українською мовою. Папа між іншим, сказав:

„А тепер звертаюся до вас українських прочан, які прийшли сюди з нагоди Святого Ювілейного Року Відкуплення. До вас спрямовую свій щирий привіт і гарячу подяку за віддання пошани столиці Петра. З цілого серця висловлюю вам побажання заохоти, щоб за заступництвом Пречистої Діви Марії ви далі засвідчували вашу християнську духовість. Із щирого серця вітаю та благословлю вас і ваших дорогих батьків, вірних Укаїнської Католицької Церкви."

Українські прочами, зокрема учасники з'їзду „Українська Молодь Христові" відспівали Папі многоліття.

В ЛИВАНІ ЗГИНУЛИ ДВА АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ

Бейрут, Ливан. — Речник американської морської піхоти піводомив у вівторок, 6-го вересня, що на третій день запеклих боїв між християнською міліцією і мусулманськими друзами під час артилерійського обстрілу загинули два морські піхотинці, а два інші були поранені.

Речник майор Роберт Джордан повідомив, що морські піхотинці зазнали жертв, перебуваючи на своїх позиціях на базі на бейрутському летовищі, не беручи участи в боях.

Минулого тижня також два морські піхотинці були вбиті, а 14 поранені під час боїв між ворогуючими ливанськими групами. Морська піхота ЗСА є частиною міжнародних сил для втримання миру в Ливані.

Майор Джордан сказав, що американський гелікоптер забрав жертви з летовища на американське військове судно недалеко берегів Ливану.

У горах Шуф вже третій день йдуть запеклі бої між християнською міліцією і мусулманськими друзами. В боях з обидвох сторін бере участь артилерія і танки. Повідомлення говорять що понад 40 селян були вбиті лише на другий день боїв. Бої ведуться в основному за місто Бгамдун в горах Шуф на автостраді з Бейруту до контрольованої Сирією території Ливану.

„Челленджер" повернувся з чергової успішної місії

Лос Анджелес, Каліф. — Черговий полет міжпростірного корабля „Челленджера" закінчився успішно, включно з приземленням нічною порою 5-го вересня ц.р., що дає можливість адміністрації полетів застосувати міжпростірні кораблі у будь-якій порі дня чи ночі, — ствердили технічні знавці.

„Челленджер", як відомо, перебував у просторах шість днів і облетів Землю 97 разів. Президент Роналд Реґен, поздоровляючи астронавтів із щасливим поворотом на землю і виконанням їхньої місії, яка напевно причиниться до поліпшення полетів в майбутньому заявив, що приземлюючись ніччю астронавти доказали, що „Челленджер" може вилітати і приземлюватись у кожну пору і у всяких умовинах. Президент підкреслив, після того, як астронавти повернулися з Каліфорнії до центру міжпростірних полетів в Гюстоні, Тексас, що цей останній полет продемонстрував високу технологію З'єднаних Стейтів Америки і забезпечив евентуальні чергові полети, які вже запляновані адміністрацією полетів.

При тій нагоді Президент використовуючи святочний час з нагоди Дня Праці, заявив астронавтам: „Ви є справді гордістю Америки, а ваші досягнення підносять на дусі кожного американського громадянина".

Капітан Ричард Г. Трулі, відповідаючи президентові Р. Реґенові, сказав: „Ми справді мали прекрасний лет, але ще більшою радістю для нас є знову приземлитись на землю і повернутись з просторів до ЗСА".

„Челленджер", як відомо, вилетів у простори минулого вівтірка о год. 2:32 вранці і, не зважаючи на не дуже пригожу погоду, не мав жадних труднощів у піднесенні, як також ввесь час під час полету.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ЗАСУДЖУЄ СОВЄТСЬКЕ ВАРВАРСТВО

Вашінгтон. — У своєму телевізійному зверненні до народу в понеділок, 5-го вересня, президент Роналд Реґен гостро засудив Совєтський Союз за його „масакру на корейському літаку" і повідомив про ряд нових обмежень в ділянках культурного, наукового і дипломатичного обмінів з цією країною, а також про обмеження діяльности совєтського цивільного летунства в країнах Заходу.

Роналд Реґен

Президент також попросив Конґрес звернути пильну увагу на, як він висловився, совєтський „варварський вчинок", збивши цивільний літак південнокорейської летунської лінії минулого четверга. Президент також підкреслив слушність своєї оборонної програми.

„Є речі, в яких я завжди був переконаний, але які тепер стали важливішими, ніж будь-коли перед тим. Конґрес повинен розглянути основні питання оборони, як він повернеться з вакацій", — сказав Президент.

Звертаючись до Конґресу і американського народу, президент одночасно закликав міжнародні кола до певних дій проти Совєтського Союзу.

Справу розглядає також Рада Безпеки ОН.

Президент Реґен у дальшому заявив, що ЗСА будуть співпрацювати з іншими членами ОН і Міжнародною організацією цивільного летунства в розслідуванні инциденту, покаранні Совєтського Союзу і в установленні способів уникнення таких інцидентів в майбутньому.

Під час свого виступу Президент продемонстрував записану розмову совєтських летунів, яка свідчить про холоднокровне і свідоме вчинення цього злочину совєтською військовою машиною.

Далі Президент сказав, що укладені торговельні договори будуть виконуватися, в тому числі постачання збіжжя Совєтському Союзові. Інцидент з загибіллю людей і літака не впливатиме на переговори про розміщення в Европі ракет середнього засягу та переговори про обмеження стратегічної ракетно-ядерної зброї.

Каральні заходи проти Совєтського Союзу, проголошені президентом Роналдом Реґеном, включатимуть:

* Припинення переговорів про відновлення культурних і наукових обмінів, про встановлення консульств у Києві та Ню Йорку і про укладення договору про цивільний летунський транспорт;
* Старання переконати Міжнародну організацію цивільного леутнства розслідити совєтські дії, підтвердження попередньої американської відмови приземлення для Аерофлоту і зусилля добитися обмежень на приземлення Аерофлоту в усьому світі;
* Підтримку зусиль організацій летунів та інших груп обмежити польоти Аерофлоту і вимогу відшкодування сім'ям загиблих та іншим пошкодованим під час трагедії з літаком.

ПОСИЛЮЮТЬ РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Рим (УПБ). — В останньому часі прийшли на Захід відомості про значне посилення релігійного переслідування в Україні. Відомо, що 9-го вересня 1982 року Йосиф Тереля заснував „Ініціятивну групу для оборони прав вірних і Церкви", до складу якої входять о. Григорій Будзинський як секретар, о. Діонісій, о. Ігнатій і Стефанія Петраш-Січко. Ця група виготовила меморандум, в якому домагалася:

1) вільного голосування в усіх епархіях Західньої й Закарпатської України, в яких більшість вірних є членами-визнавцями греко-католицької віри, щоб передати в їхнє посідання церкви, манастирі й каплиці;

2) дозволу будувати свої власні доми молитви, там де вірні Української Католицької Церкви творять меншість у відношенні до інших віровизнань;

3) відновлення наукових установ УКЦ — духовних семінарій у Львові та в Ужгороді;

4) дозволу на виїзд для 50-ох студентів богословії на студії до Ватикану, як рівнож — для 10-ох студентів до Відня, Варшави й Мюнхену;

5) віддачі раніш забраних урядом друкарень п'ятьох епархій УКЦ;

6) покликання комісій у цілі розглядання злочинної діяльности органів КҐБ і МВД, які в першу чергу відповідають за переслідування українського духовенства й вірних;

7) покликання комісій для дослідження діяльности совєтських психіятрів, які переслідують активних членів УКЦ.

8) Церква зобов'язується шанувати всі державні приписи й закони і заохочувати вірних до їх зберігання.

9) Головою Церкви є Святіший Отець Папа Римський, тому всяке підчинення совєтським властям у церковних справах неможливе. Закон відділення Церкви від держави має бути збережений.

Водночас Йосиф М. Тереля, який закінчив 40 років життя, з яких 18 провів у тюрмах і примусових психіятричних закладах, написав довшого листа до президента Центрального комітету німецьких католиків Ганса Маєра, в якому з'ясував стан усіх християн в Україні. Між іншим він пише таке:

„Моя особиста доля тісно пов'язана з долею мого народу. Доля України — це безконечна Голгота; одначе всяке терпіння має свій кінець, і ми чекаємо на кінець нашої хресної дороги аж до 'кранісвого місця'; відтак слідує воскресення... Сьогодні знає кожний католик, що наша Церква заборонена і терпить переслідування комуністичного режиму. Цей шлях, тернистий шлях, яким сьогодні йде Українська Католицька Церква, веде наш нарід до любови до царства Божого — спільної цілі всіх християн. Шлях до єдности на основі Христових заповідей має змести міжнародні ривалізацію й суперечності з лиця землі. Ми, католики-християни, не смімо бути пасивними глядачами знищення світу".

Дальше пише Тереля, що СССР постійно старався спотворити національну культуру України. Висловлює жаль, що в тому самому часі, коли українці-католики і їх Церква безперервно переслідувані в СССР, християни вільного світу допомагають у розбудові совєтської воєнної машини.

У гострий спосіб критикує Тереля офіційних представників Російської православної церкви, яких називає „безбожниками в рясах". Як приклад подає він закарпатського православного владику Саву, який під претекстом боротьби проти Греко-Католицької Церкви зруйнував церкви й церковний інвентар.

Вкінці Тереля пригадує світові природне право ук-

(Закінчення на ст. 4)

Канадські українці вимагають від свого уряду мір проти повітряного пірацтва совєтів

Оттава, Канада. — До міністра Аллана МекІкена, що відає Міністерством зовнішніх справ, наспіли три листи від канадських українців з суворим засудом неймовірного повітряного розбою — збиття совєтами пасажирського корейського літака, де загинуло 269 невинних цивільних жертв, у тому кілька канадців і 50 американців. Один лист-протест вислав сенатор д-р Павло Юзик, директор УНСоюзу на Канаду; другий лист за підписом голови д-ра Петра Глібовича, вислала Провінційна Рада Комітету Українців Канади (КУК) Онтаріо, яка репрезентує приблизно 200,000 канадців українського походженя, що замешкують провінцію Онтаріо; третій лист-протест за підписом голови Бориса Сірського вислав Оттавський Відділ КУК, що репрезентує приблизно п'ять тисяч українців, мешканців столиці Канади.

У цих листах написано зокрема, що „огидний вчинок не сміє мати вибачення. В світлі цього ми настійно просимо і вимагаємо від міністра зовнішніх справ і від Канадського Уряду, щоб негайно було стримано всі комерційні повітряні лети до СССР, і в дальшому апелюємо до нашого Уряду вимагати повного слідства і вгляду в цю неймовірно трагічну подію. Ми закликаємо всіх співгромадян-канадців підтримати нашу вимогу припинити повітряні лети до Совєтського Союзу, бо цим ми осудимо такі звірства".

Лист сенатора П. Юзика більш менш звучить так само, як листи з КУК, з тим, що сенатор свій лист закінчив такими словами: „Я закликатиму моїх співгромадян і канадських виборців підтримати таке припинення (повітряних летів) і теж підтримати всі інші відплатні акції, у той спосіб таврюючи цей ганебний акт".

Появилося нове видання УММАН

Оттава, Канада (ОУПС). — Започаткований у 1978 р. річник Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук — УММАН п.н. „Записки" (Нотаціонес), появлявся друком в минулих роках по-українському. З уваги на міжнародне зацікавлення Академією та її зв'язками з чужинецьким світом (Австралія, Азія, Південна Америка тощо) виринула потреба в іншемовному виданні „Записок" для широкого світу. Президія УММАН рішила видати одно число в латинській, англійській та французькій мовах і тому найновіший річник „Записок" (ч. 6 за 1983), що саме вийшов друком в Оттаві, приносить матеріяли про історію й діяльність цієї установи по-латині, по-англійському й французькому.

Крім статуту УММАН, його членства й представництв у широкому світі надруковано в цьому числі „Записок" хронологію Академії, за роки 1632-1982 (350-річчя), повний список періодичних і неперіодичних видань, реєстр „поетів лавреатів", почесних докторів і дипломників УММАН у вільному світі та асоційованих товариств і інститутів (в числі 10).

Наприкінці вміщено тексти англомовних доповідей на Асамблеях УММАН у 1979 (А. Ґрассбі про українців в Австралії), у 1981 (проф. Яр. Рудницького про „культури в контакті), та в 1982 (проф. Л. Томащука про Інститут П. Могили в Саскатуні, Канада).

КГК устійнює деталі маніфестації у Вашінґтоні

В порозумінні з поліцією Вашінґтону (звичайною і парковкою) випрацьовано такі пляни Меморіяльної маніфестації у Вашінґтоні в неділю, 2-го жовтня, для відзначення 50-ліття Великого голоду в Україні:

Збірка учасників маніфестації біля театру Сильван у стіп пам'ятника Вашінґтонові (15-та вулиця і Конституишен Авеню). Початок збірки о год. 9-ій ранку. Автобуси з учасниками маніфестації можуть паркувати близько пам'ятника, де їм вкажуть місце впорядники чи поліція.

Маніфестація почнеться короткою програмою в театрі Сильван, яка включатиме молитву, промови членів Палати Репрезентантів і Сенату, як також представників української громади та інших етнічних груп, і виступ Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка з Дітройту.

Цей театр під відкритим небом (тільки сцена накрита) і там немає крісел. Сидіти можна тільки на траві. Хто хоче сидіти під час програми, хай принесе із собою якийсь килимок.

Ресторанів поблизу театру немає, але є стенди з перекусками і напоями. Будуть також санітарні устаткування, станція першої допомоги і вози для інвалідів.

Після програми зформується похід, який ітиме 15-ою вулицею до Пенсильванія Авеню, поверне наліво в цю вулицю, обійде Парк Лафаєта напроти Білого Дому і піде далі в напрямі совєтського посольства, яке розташоване близько перехрестя вулиць 16-ої і Кей.

Для запевнення порядку поліція вимагає, щоб учасники не виходили поза загорожі, встановлені близько посольства; щоб держаки, на яких будуть плякати і транспаранти, не були грубші як один інч (грубші можуть бути сконфісковані), і щоб учасники виконували вказівки впорядників і поліції.

Кілька слів про відповідальність кожного учасника демонстрації: пам'ятаймо, що нашою метою є гідно пом'янути найбільшу трагедію в історії українського народу і одну з найбільших трагедій в історії західньої цивілізації. При такій урочистій події немає місця для хуліганства і беззаконня. Хай ваші почуття обурення проти ворога — большевицької Москви, не відвернуть уваги від мети нашої Меморіяльної маніфестації — довести до відома американського народу нашу трагедію і нашу правду.

Демонстрацію треба закінчити спокійно і швидко. Поліція хоче, щоб вуличний рух відновився якнайшвидше і щоб учасники демонстрації розійшлись о годині 2:00 по полудні. Ті, що матимуть квитки на Меморіяльний концерт у Кеннеді Центрі, нехай ідуть негайно туди. Хто хоче дістатись туди пішки, хай іде вулицею Кей до 23-ої вулиці і Вашінґтон Сіркел, а звідси по Ню Гемпшір Авеню на південь до Кеннеді Центру. В цій будівлі є кафетерія і ресторан.

Хто не зможе дістати квитки на Меморіяльний концерт, може оглянути деякі особливості Вашінґтону і особливо пам'ятник Тарасові Шевченкові (вулиці 22-га і Пі), або Смітсонські музеї, Національну Галерію Мистецтва та інші. Білий Дім відкритий для туристів лише від 10:00 до 12:00 год. дня (крім понеділків), Капітоль (головний будинок Конґресу) закривається о год. 5:00 по полудні.

Вздовж вулиць Кей, Конектікат і Пенсильванія є багато ресторанів. Для оглядин міста можна користуватись підземною залізницею (метро), яка в неділю працює до год. 6-ої вечора. Квиток в один бік коштує 75 центів.

Концерт у Кеннеді Центрі почнеться о год. 3-ій по

(Закінчення на ст. 4)

В АМЕРИЦІ

ДОСІ ЗА ЛІКУВАННЯ різних пацієнтів з тих самих покалічень чи від тих самих хворіб по шпиталях бралися різні ціни, часто-густо дуже висотою відмінні одна від другої. Тепер Адміністрація президента Роналда Реґена вирішила зробити перший крок у напрямі давно потрібної стандартизації таких оплат, особливо оплат за лікування громадян-сеньйорів та інвалідів, за кого лікарські й шпитальні рахунки платить федеральна медична програма „медікер". 31-го серпня офіційними чинниками проголошено висоту установлених оплат по дев'яти реґіонах, на які умовно поділено Америку. Найвище „медікер" платитиме по міських деяких дільницях (в стейтах Іллиной, Мишиген і Огайо), де оплата за лікування може сягати навіть 3,021 дол., а найнижче програма „медікер" платитиме суму 2,142 дол. у сільських районах стейтів Аркенсо, Люїзіяни, Оклагоми й Тексасу. Зріст шпитальних коштів для Уряду, з трьох більйонів долярів у 1967 році, до майже 40 більйонів долярів цього року, примусив Адміністрацію розпочати впорядкування цих оплат.

ОПИТУВАННЯ ВИБОРЦІВ, таке популярне в Америці, що його переводять з різних причин і при різних нагодах, цей раз стосувалося питання, чи голосували б виборці на президента-жінку в наступних президентських виборах, і чи голосували б на кандидата-неґра на президента. Відповіді дуже потішаючі для демократично настроєних американців: 80 відсотків опитаних сказали, що вони „взяли б під увагу" голосування на жінку-президента, а 77 відсотків запитаних виборців висловилися так само про чорного американця, кандидата на президента, аби лиш дані таких кандидатів підтверджували, що вони „найкраще надаються" на найвищий пост у країні.

БАЖАННЯ УСІХ І ВСЯ в Америці бути стрункими, не бути грубими, впливає неґативно на дітей і підлітків особливо, бо вони повинні добре харчуватися, щоб рости і розвиватися належним способом. Ті ж діти чи підлітки, які „перепускають" обід, вечерю чи сніданок, щоб бути „тоненькими", стають під загрозу, що їхній зріст буде недостатній, як і їхнє загальне здоров'я й дозрівання, зокрема статеве. До таких висновків дійшли науковці-дослідники, що опублікували звідомлення в перших числах вересня після кропіткого досліджування цього питання. Досліди велися в університетській клініці Норт Шор шпиталю в Мангассет, Лонґ Айленд, Н. Й. На щастя, коли таких дітей, що добровільно голодували, поставили на вірне віджвилення, в більшости з них правильний розвиток організму незабаром відновився.

УМОВИ ПРАЦІ ВЧИТЕЛЯ початкової школи не дуже атрактивні, тому до учительської професії горнуться не багато студентів по коледжах. А ще гірше мається справа з учителями в спеціяльних клясах, де вчаться розумово недорозвинені учні, чи діти з певною дозою фізичного каліцтва. Тому тяжко заповнити по школах ЗСА всі вчительські місця, зокрема в клясах для цих особливих учнів. У Ню Йорку новий навчальний рік розпочинається по школах у вівторок 13-го вересня, але ще й досі не обсаджені 729 місць учителів для кляс із спеціяльними учнями.

У СВІТІ

ШВЕДСЬКІ ОФІЦІЙНІ власті повідомили в середу, 31-го серпня, що шведський пором врятував двох хлопців зі Східньої Німеччини, які на гумовому човні намагалися втекти за кордон. Пором „Треллєборг" завважив хлопців, один 15, а другий 18 років, в їх надувному човні у вівторок вночі саме тоді, як човен почав тонути. Хлопці були зовсім мокрі і замерзлі та заявили, що намагалися втекти до Західньої Німеччини, а тому не хочуть просити притулку в Швеції.

ЗІ СТОЛИЦІ ІТАЛІЇ Риму, повідомили, що член чехословацької жіночої дружини підводного плавання не повернулася до Праги зі своїми подругами після змагань на першість Европи по підводному плаванню. Вважають, що Алена Недерлова має намір попросити політичного притулку в Західній Европі. Недерлова, якій 21 рік була сьомою у змаганнях жінок на 10-метровій дистанції.

ЕМІҐРАНТСЬКІ ЛАТВІЙСЬКІ джерела повідомили зі Швеції, що латиш, робітник ливарні, був засуджений верховним судом Риги на три роки каторжних робіт за так звану протисовєтську діяльність. Засуджений 32-літній Гедертс Мельнгаелєс перед судом довший час перебував у психіятричній лікарні за ті самі „злочини". Естонські еміґрантські джерела також повідомили про подібні переслідування дисидентів в Естонії. Інше повідомлення зі Штокгольму говорять, що латиш Інтс Калітіс стане перед судом в Ризі незабаром за ту ж саму протисовєтську агітацію і пропаганду.

РЕЧНИК ПОЛІЦІЇ міста Сальватор, Бразилія, повідомив, що в середу, 31-го серпня, вночі, коли товпа людей старалася збирати нафту і дизельне паливо з потерпівшого аварію товарного поїзда і двох цистерн, цистерни вибухли, і від вибуху та пожежі після цього загинуло понад сорок осіб. Речник сказав, що число жертв набагато збільшиться, бо 70 осіб знаходяться в лікарні зі смертельними опіками. Цистерни мали по 11,000 гальонів пального кожна, вибухли і спалили людей і доми навколо в містечку Похука, 1,100 миль на північ від Ріо де Жанейро.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Швайцарії повідомило, що совєтський вояк, який разом з іншими був інтернований у Швайцарії після звільнення з повстанського полону в Афганістані, втік з табору до Західньої Німеччини, де безуспішно старався дістати політичний притулок. Втікач Юрій Ващенко втік 8-го липня, коли був на екскурсії до містечка Цуг. Він втік до західньонімецького міста Фрайбурґ, де чекає тепер на рішення німецького суду про його дальшу долю.

З МОСКВИ ПОВІДОМИЛИ, що совєтська поліція, розігнала таємну групу-секту індійських містиків і ув'язнила жінку-керівника групи. Совєтська газета „Труд" повідомила в четвер, 1-го вересня, про те, що в уральському місті Свердловську була велика група поклонників Крішна, до якої належали люди різних професій: професор університету, астроном, редактор газети. Це вже другий випадок розгону секти Крішна в Совєтському Союзі за останні три місяці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Злочин Москви і безсилля Заходу

Коли в середу минулого тижня, 31-го серпня 1983 року, совєтський військовий літак збив ракетою „з повітря в повітря" пасажирський південнокорейський літак, при чому загинуло 240 цивільних пасажирів і 29 осіб залоги, в усьому культурному світі залунали крики крайнього обурення. За кругло 60 років панування большевиків кремлівські володарі не почули стільки епітетів на свою адресу, як за минулого одного тижня. „Брехуни, вбивники, терористи, люди з-поза культурного світу, безжалісні садисти, параноїки...тощо. Президент Роналд Реґен перервав свій кількаденний відпочинок у Каліфорнії і вернувся негайно до Вашінґтону. Він заявив був зразу, що „ми не можемо погодитися з тим фактом". Найгострішими словами натаврував вбивство невинних 269-ох осіб державний секретар Джордж Шулц і подібними гострими й різкими словами характеризував поведінку большевиків речник Державного департаменту Ларрі Спікс та представник ЗСА в Раді безпеки ОН Чарлз Лайхенстін. Голова республіканської більшости в Сенаті Говард Бейкер ствердив, що „нема найменшого сумніву, що вони (большевики) знали, що це пасажирський безборонний літак".

Але Совєтський Союз дотепер не поставив точки над „і" признанням, що пілот совєтського військового літака, за наказом згори, збив корейський пасажирський літак. Навпаки, тон совєтських заяв зухвалий, — кремлівські володарі вірні тоталітирному принципові, що тоталітарист ніколи не признається до вини, хоч як очевидною вона була б. Москва має сміливість накидатися на президента Реґена, що він веде „пропаґандивну кампанію ненависти" та що „проливає крокодилячі сльози", дарма що знає, що корейський літак порушив совєтський повітряний простір і що Совєтський Союз має право, а то й обов'язок боронити недоторканости своєї території — на суші, морі і в повітрі. Південнокорейський літак справді збився зі шляху, змилив дорогу і частину дороги летів над совєтською територією на Далекому Сході. Чому так сталося і чому пілот літака не зорієнтувався і не завернув на правельний шлях — ніколи не буде відомо, бо він згинув: а це був полковник летунства, один з найбільш досвідчених і фахових пілотів у світі. Найбільш вірогідне пояснення цієї трагедії — це та характеристика президентом Реґеном кремлівських верховодів, як „параноїків". За енциклопедичною дефініцією, параноя — це психічна хвороба, яка сполучає патологічний страх перед здогадними, неіснуючими переслідуваннями і власну манію великости. Совєтські речники пояснюють, що збитий корейський літак „нагадував" своїм виглядом американські розвідчі літаки RC 135. Реґен признав, що ЗСА ведуть постійну летунську розвідку для перевірення, чи СССР дотримується угоди щодо користування повітряним простором. Але водночас Реґен ствердив, що і совєтські та кубинські літаки не раз перелітали над американськими військовими спорудами, але ніколи ні одного такого літака не збивали ракетами. Японська військова розвідка стверджує, що вже за 8 хвилин від появи корейського літака над совєтською територією Кремль знав про це. В американській пресі появилася вже вістка, що наказ збити корейський літак ракетою дав маршал совєтського летунства Александр Колдунов.

Чому на тлі таких гострих і різких слів Реґен, Шулц і Бейкер заповідають „поміркованість" у конкретних відплатних діях? Відповідь ясна: бо ніхто не хоче війни в атомовій добі. В минулому вбивство 269 невинних осіб було б „казусом беллі". Згинули у тому літаку громадяни десятка різних держав, між ними 51 американських громадян, також один конґресмен. Тепер ситуація інша. Ані ніхто з країн НАТО із Америкою у проводі, ані СССР не хочуть, щоби „корейський інцидент" загострив міжнародну ситуацію настільки, що вона загрозила б третьою світовою війною. Тому державний секретар Джордж Шулц не відкликав своєї зустрічі з Громиком у цьому місяці, ані теж президент Реґен не перервав переговорів із СССР про редукцію існуючих атомових ракет.

Проте той трагічний „інцдент" таки погіршив відносини між Заходом і СССР. Єдиним, мабуть, „плюсом" у створеній ситуації буде облегшення президентові Реґенові дістати згоду від Конгресу на збільшення американського збройного арсеналу. Бо в цілій наготі проявилася брутальність совєтської імперії, загрозливої для світового миру. А зберегти мир можна тільки тоді, коли Америка буде мати таку збройну силу, що СССР не зважиться на риск власного загину. Злочин з минулої середи — це не перший в історії правління большевиків. Був Катинь, була голодова облога в Україні, продовжується терор в Афганістані і експорт комуністичної революції. Захід знає це. Але знає також, що третя світова війна була б катастрофою для людства. Тому мусять терпіти всі ці совєтські імперські злочини.

Людмила Волянська

ЩЕ ГІРШЕ, НІЖ ВАЛУЄВЩИНА...

II.

Як бачимо, українцям — учителям не треба знати чужі мови, бути загальнокультурними людьми. А що це про українців мова, бачимо з того, що говориться тут про інститути і училища „з українською мовою навчання". Отож хахлам-учителям вистачить і однієї російської мови, навіть тим, що мають згодом викладати різні предмети, а не тільки мовникам. То ж не читатимуть вони журналів з чужих країн (хоч це було вимогою для учителів природничих і технічних наук, наприклад, щоб вони таки інколи заглядали до дозволених очевидно владою закордонних спеціялізованих періодиків; тепер цього не буде. Запанувало знову відоме шовіністичне „Нізя": не можна українцям бавитися в всесвітян, це залишено іншим — „геренфольківцям".

Далі в цій же 15-ій точці є і про студентів „немовних факультетів", які, як знаємо з підсовєтського досвіду, взагалі могли мови ні російської ні української не брати, концентруючись на дисциплінах, які потрібні для осягнення освіти з певного „немовного" фаху. Тепер з цим Москва в Україні хоче покінчити. В „Додаткових заходах" дораджується „клопотатися перед Міністерством вищих учбових закладів СССР" про введення... російської мови як обов'язкового предмета для тих студентів немовних факультетів..., що закінчили національні школи".

Це вже скероване проти того, щоб хтось не вчився в середній українській школі, бо легше йому буде, якщо він вчитиметься в російській школі відразу, бо тоді ці „додаткові" навантаження у „педінституті" його обминуть, тобто він віддаватиме свій час на вивчення свого фаху й стане добрим спеціялістом у своїй „немовній" ділянці, а українець-студент свій дорогоцінний високошкільний час тратиме на російські „тма, мна і оксію", як з цього глумився колись знову ж невмируций Тарас. А треба не забувати того, що такі студенти, та ще з провінції потребують трошки й підробити збоку, щоб утриматися в місті на студіях, замість витрачати той час на російську мову. Не один з них шкодуватиме, що не пішов до російської школи відразу, щоб не мати клопоту пізніше.

Рафінованим підступом віє від точки 18-ої хоч на перший погляд вона пропонує „позитиви". Знову тут треба відкликатися до підсовєтських „традицій". Випускникам середніх сільських шкіл було дуже й дуже тяжче від випускників міських шкіл дістатися до вищих шкіл, бо селюки, як правило не витримували вступних іспитів, не говорячи вже про матеріяльні трудноші, які кожному студентові з колгоспної родини треба було перебороти. Низький стан знань сільських учнів утримувався теж штучно й тенденційно владою у той спосіб, що по селах навчали „недовчені" вчителі (переважно такі ж випускники місцевої „десятирічки", лиш записані на „заочні" факультети), через брак книжок, брак наочного приладдя й через інші нестатки матеріяльної натури, як і часті захворіння (підсовєтське сільське населення страждає у великій кількості на туберкульозу, з якою, через хронічне недоживлення, не може боротися тощо). Все це робилося і робиться для того, щоб по університетах переважав міський елемент, звичайно не-український, і тому льояльніший до большевицької влади.

Але ось у цій 18-ій точці сказано, що, якщо такий неудачник, кандидат на студента, що не має відповідної академічної підготовки для навчання-студій в педагогічному інституті, то, якщо він чи вона виявлять бажання студіювати російську мову, — їх приймуть на студії, пішлють на „підготовчі відділення", на яких їх окремо підготують до інституту; ці майбутні вчителі російської мови діставатимуть різні пільги і поза прийомом, навіть якщо вони закінчили не середню освіту (10 кляс), а лише восьму клясу, аби вони вибрали „фах учителя російської мови". Цей учитель потім поїде русифікувати своє рідне село.

Нема сумніву, що коли перед українським хлопцем чи дівчиною стане альтернатива — лишитися вирощувати в хліві свиноматок, чи стати викладачем, то така молода людина візьме це друге, щоб „вибитися в люди", і викладатиме ревно російське а-бе-ве. Знавці такого „добродійного натиску" на вибір професії, але „навиворіт", вказують на ситуацію, яка існувала, наприклад, в Галичині між двома війнами, коли до вищих шкіл у Польщі тяжко було західнім сільським юнакам українцям потрапити і через високі кошти науки і через несправедливі вимоги до „хайдамакуф". І ось такі сільські хлопці не мали іншого вибору, як студіювати теологію, бо про кошти науки і про місце на Богословії дбав Блаженніший Митрополит Андрей. Ця обставина дала нам багато користи — для населення було досить добрих теологів, і лави української національної інтеліґенції, всупереч бажанням польської влади, збільшувалися за рахунок їх і їхніх родин. Можна висловити припущення, що в цьому випадку большевики „вчилися" в Галичині. „Вчилися" звичайно „навиворіт", але свого вони доб'ються: українська сільська молодь піде на цю приманку, і... чи ж можна її за це тотально осуджувати!?

Ще й інша думка тут насувається. Досі вчителями російської мови на Україні були росіяни, зросійщені українці або жиди, і мало, або й зовсім не було учителів російської мови українців. Це уважалося своєрідним „зрадництвом" всього свого рідного. І я з власного досвіду знаю, як ми у Києві ставилися до тих, що з усієї сили тиснулися на російські факультети. Щоправда було це ще в сорокових роках, але ситуація в Україні під цим оглядом мало чим змінилася. Тож тепер, після цих „пільгових" заходів міністерства освіти УССР, картина буде інша: українці нестимуть російське слово до рідного народу по сільських школах...

А вже зовсім уводять у спокусу учительських „проспектів" інструкції точкою ч. 26, в якій явно, без ніяких натяків, кажеться, що, якщо станеш учителем російської мови в школах в Україні, розташованих „в сільських

(Закінчення на ст. 4)

Макар Дуда

А де ж той Іван Іванович?

Досі начебто було все гаразд на гумористично-сатиричному фронті совєтської журналістики. І раптом на початку року, десь у січні з'являється стаття В. Сухаревича в „Литературной газете" ч. 3 під ударною назвою: „А чи є у вас гумор?"

З того дня була дана команда почати „розмову про проблеми, що стоять перед сучасною сатирою і гумором". Очевидно, немалі проблеми, бо як свідчить газета: „редакція одержала велику кількість листів... Усі стурбовані становищем справ у „веселому цеху". І почали шукати, — де ж він є той гумор?

Понад півроку тривала „розмова". Виступали маститі сатирики, включалися молоді жартівники і зубоскали. Згадали Гоголя і Салтикова-Щедрина, про яких є така приказка: „Нам нужны такие Гоголи, чтобы нас они не трогали". І Герцена зацитували: „Сміх — це одна з наймогутніших видів зброї проти всього, що віджило, але тримається бозна на чому бундючною руїною, заважаючи рости свіжому життю і лякаючи кволих".

Бачите, який замах! Мова йде про те, що віджило, але бозна на чому тримається та ще й лякає кволих... А хто ж ці залякані кволі? Та ж виявляється, — сатирики та гумористи, майстри „веселого цеху". Чого ж вони лякаються, коли в ході дискусії на сторінках „Литературной газеты" лунають заклики: „вернути зброї сміху його гостроту, непримиренність, принциповість, маштабність!.. Бо що ж це ви, „вояки веселого цеху", збились на дріб'язкові теми, на поверховість у викритті пороків життя? Що ж це ви націлили свою грізну зброю на слюсаря, який без півлітри не йде відремонтувати кран у ванні, або на нещасну працівницю ательє, що зіпсула костюм або могутньою сатирою б'єте по алькоголіку, який посковзнувся на рівному і розбив собі лоба. Як вам не совісно, товариші гумористи та сатирики? Сковзаєте по поверхні явищ, не бачачи глибинних причин? Газета, заявляє, що ці глибинні причини є, але ви їх чомусь не помічаєте. Може не хочете? Боїтесь назвати порок своїм власним ім'ям?

Бачите, яка сміливість газети! Закликає назвати порок власним ім'ям. Не боятись гостроти, непримиренности... Бити по глибинних причинах!

Шість місяців завзято дискутували. Усі вже висміялись і на завершення (мовляв годі скалити зуби) дали слово „відомому сатирикові" Мануїлові Семенову. Як сатирик — він маловідомий, але є головним редактором єдиного всесоюзного гумористичного журналу „Крокодил". От він і починає підбивати підсумки:

„Звичаї велять любити свою матір, не помічаючи її недоліків. Але нас, народжених і виплеканих матір'ю — сатирою, так і підмиває висловити тривогу і деякі сумніви у благополуччі... Хай простять мене за цей гріх..."

Не переконаний, видно, сміливець, що йому простять за те, що його підмиває. Однак, — відважується назвати основні пороки суспільства: бюрократизм, безгосподарність, алькоголізм рвацтво хабарництво, егоїзм, кар'єризм, пристосованство... Далі автор не пішов, хоча досить і цих „глибинних причин", щоб побачити, якими тяжкими хворобами гниє вся система.

Але ж мало назвати загальники. Чому не націлити своїх „братів по зброї" на основне, що породжує оті усі „окремі" пороки? Адже вважав автор за необхідне цитувати Герцена. Кажи далі!. Що саме віджило? Що тримається бозна на чому і заважає свіжому життю, а тільки лякає кволих?

Назвав він. Керівний сатирик Мануїл Семенов бачте, не побоявся назвати порок власним ім'ям! Назвав!

Ім'я йому, Іван Іванович.

„Ще вчора здавалось, — пише сатирик, — що Іван Іванович керівник хоч куди. А зараз виявилось, що справа, якою він керує, занедбана, що мислить Іван Іванович по шаблону, по канонах учорашнього дня. І що давно прийшла пора скинути Івана Івановича і замінити енергічнішим діячем. Ну, а раніш, — гучно вигукує гуморист-сатирик, — хіба не бачили, яким тупим став Іван Іванович?

Бачили. Зовсім смішно, що й товариш керівний гуморист також це бачив.

Але, така дрібничка, — і зараз не сказав, хто ж то такий і де він є отой Іван Іванович, а був він раніше Сергійовичем, потім Ільїчем, а зараз...

Страшно навіть подумати, на кого товариш Семенов націляє гостру зброю сатири. До чого можуть додуматись сатирики-гумористи, шукаючи того невідомого Івана Івановича?

А може насмілитись, як один необачний автор-гуморист, — та взагалі смикнути за стоп-кран?! Уявляєте, як у бойовій пісні співається: „Наш паровоз, вперьод леті, — в коммуне остановка!" І раптом якийсь В. Павлов з Симферополя признається після заклику товариша Семенова, що тільки-но він їде поїздом, так його й підмиває смикнути за червону ручку стоп-крана! 13-го липня в тій же „Литературной газете" читаємо: „Я вважаю себе людиною сильної волі і залізного характеру... От я стою у вагоні стоп-крана і в котрий раз думаю: „А може все таки смикнути?..." В цю мить у вагоні з'являється міліція... „Значить, — думаю, не буду смикати.." Тільки-но міліціонери виходять, я знову простягаю руку до стоп-крана... Тут поїзд сам зупиняється... Переляканий, тікаю до купе... А через якусь хвилину, — знову підмиває мене смикнути за стоп-кран..."

Отака диявольська спокуса! „Наш паровоз, — куди ж ти летиш? Ану, стоп!" — так і підмиває крикнути машиністові Івану Івановичу, чи як його там...

То може на такого Івана Івановича натякнув відважний Мануїл Семенович?!

Наталка О. Сокіл

УСУЧАСНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — ЛІК НА АСИМІЛЯЦІЮ

„Українська культура стає дуже консервативною. Моє питання є — яка буде реакція молодої ґенерації? Людина хоче мати (все) нову інформацію — і тому русифікується, чи американізується — не хоче, але мусить... (бо) в російській (чи англійській) мові є нові речі, а в українській мові є (тільки) традиційні речі".

Такий погляд, що українська молодь відчужується від своєї культури, — висловив — д-р Олег Ільницький своїм студентам літніх курсів на Ґарварді. Д-р О. Ільницький, склавши свій докторат із слов'янських студій у Гарвардському Університеті минулого червня, вчив на курсах української літератури і культури під назвою „Рідінгз ін юкрейніен калчир".

Було вісім учасників курсу. З далекої Англії прибули Оксана Мартинюк і Марія Маслан, з Канади брала участь наймолодша, сімнадцятьлітня студентка цьогорічних курсів Тамара Головач, а з Трентону — наша шановна „мама" пані Ольга Фараонів. Наш унікальний студент українського інституту Форрест Теллис, мурин з Чикаґо, всіх злякав першого дня науки своїм знанням української мови і розмовою нею. Тетяна Яримович переїхала далеку дорогу з Каліфорнії, а з Вашінґтону приїхало двоє: Андрій Шипилявий і Наталка Сокіл.

Курс розвивався швидким темпом: письменство старослав'янською мовою, вертеп і драма, Котляревського „Енеїда" і Куліша „Чорна рада", Драгоманів, Костомарів і Нечуй-Левицький — до приходу в Україну модернізму з Миколою Вороним і такими модерними письменниками, як Володимир Винниченко і Микола Зеров, футурист Михайло Семенко, і далі „пролетарські" письменники, Микола Хвильовий, Микола Скрипник, аж до короткого огляду шестидесятників, великого історика літератури Дмитра Чижевського і сучасного літературознавця Юрія Грабовича.

Головні теми курсу були: зміна від старослов'янської мови до народної в літературі; причини, чому українські письменники XIX століття писали по-російськи; хвилі романтизму, реалізму і модернізму в літературі і культурі; зміна від писання для народу до писання для інтеліґенції при кінці XIX століття; большевицька революція і її наслідки для народу; наслідки совєтської політики двадцятих років для українського народу; сталінізм і репресія української культури; „Відлига" під Хрущовим, і український ренесанс 1960 років.

„З романтизмом, від Шевченка, українська культура не віддзеркалює російську, але йде крок-в-крок з російською і европейською культурою", сказав д-р Ільницький. За його словами — українська культура є динамічна навіть в тяжких обставинах. Він підкреслив зміну, яка прийшла при кінці XIX століття, цебто рух модернізму. Ільницький є знавцем українського модерного руху в українській літературі, частинним доказом чого є його докторська праця на тему „Михайло Семенко і початки українського футуризму".

Наш професор ужив рідкого підходу до навчання культури тим, що давав огляд тем і проблем кожного етапу української культури, а не тільки імена і дати. Для нього важливе питання різноманітности культури; під цим оглядом тепер існує проблема з поняттям у людей, що „якщо немає української теми, то нема української культури".

„Коли український маляр намалював щось абстрактне, хтось відповідає, що це не є українське (мистецтво), бо нема української теми," — сказав проф. Ільницький. „Українську писанку легше продати, як якесь абстрактне малярство".

На погляд проф. Ільницького, мало людей серйозно ставиться до української культури; Це такі, що знають тільки про Шевченка, Франка і Лесю Українку. Багато інтеліґенції на Заході „є українцями, але не живуть українською культурою".

„Ми культуру пригадуємо, але не живемо (нею)", — сказав д-р Ільницький. „Не можна забувати про минуле, але треба бути сучасником. Культурою треба жити".

Накінець д-р Ільницький пригадав нам, що „наша (українська) справа залежить від нас — справа в тому, як ми те зробимо". А мій особистий погляд такий, що наш український інститут в Гарварді — це перший крок у поширенні нашої дорогої культури. Літні курси дають молодим студентам змогу вчитися про стан України в ділянках культури, історії і літератури, а не тільки про наше минуле. Бо дійсно, сучасні обставини і сучасна культура мене більше цікавлять, бо я можу їх легше зрозуміти і порівнювати до інших сучасних культур і інших політичних обставин. Тепер по курсі, коли я протягну руку, то можу вже доторкнутись цієї України.

Володимир Жила

„СВІЙ ТАЛАНТ ВІДДАВ НАРОДОВІ"

(До чотирирічча з дня смерти М. Мандрики)

I.

В історії українського письменства в Канаді яскраво виділяється постать М. І. Мандрики. Він ніби завершує собою окремий період розвитку українського письменства в цій країні. У ньому водночас маємо історика, літературознавця й поета.

Народився Мандрика 28-го вересня 1886 року в Києві. Помер 20-го серпня 1979 року у Вінніпеґу. 1917 року стає він членом Української Центральної Ради, а згодом членом делегації від України до Всеросійських державних зборів, що мали рішати про долю народів колишньої Росії. Наприкінці 1918 року Мандрика виїжджає з дипломатичним дорученням українського уряду на Далекий Схід, де залишається до 1920 року. Повертаючи з Далекого Сходу, він опиняється у вільній Грузії, виконуючи обов'язки заступника українського консула в Батумі. Після зайняття Грузії московськими військами, Мандрика переїжджає до Константинополя, де виконує обов'язки радника українського посольства. Нарешті по ліквідації українського посольства в Константинополі пробирається він до Болгарії, де продовжує свої університетські студії, вивчаючи балканські країни й Близький Схід. 1925 року складає остаточні іспити в Українському Вільному Університеті, де отримує ступінь доктора прав, а два роки пізніше габілітується тут на доцента міжнародного права. У той час він працює також в Українському Соціологічному Інституті, як член його дирекції, науковий секретар і викладач міжнародного права й дипломатичної історії. З доручення Соціологічного Інституту виїжджає він 1928 року до З'єднаних Стейтів Америки, а потім до Канади. Тут розпочинається новий період у його творчому житті. Мандрика осідає у Вінніпеґу й довгі роки працює як член дирекції і діючий президент Осередку Української Культури та Освіти. Бере активну участь у створенні Комітету Українців Канади, стає членом президії цього центрального представництва й залишається на цьому посту до свого 85-річчя. Багато зусилля вкладає він також у працю Української Вільної Академії Наук, ставши її членом, опісля віцепрезидентом, а з 1970 року — президентом.

Глибоко розуміючи хід історичних подій першої половини XX сторіччя і гірко переживаючи нещастя, які випали на долю українського народу, Мандрика робить спробу висловити свої погляди й думки про ці події в ряді наукових праць: „Національні меншості в міжнародному праві" (1925), „Міжнародне право і політична сваволя" (1926), „Історія консульського права й інститутів" (1927), „Суспільні антагонізми і їх вплив на історичний процес" (1927) і „Теорія економічної демократії" (1934) тощо.

Писати вірші Мандрика почав ще в Україні. Перша його друкована збірка „Пісні про Анемону" з'являється 1918 року в Києві. Ця збірка, не зважаючи на те, що охоплює твори молодого поета, стає відчутним кроком у пошуках нових форм у мистецтві. Друга збірка його поезій (якщо не рахувати книжки, що загинула у вирі революції), „Мій сад (1941) з'являється у Вінніпеґу 23 року після появи першої збірки. Така довга перерва не є чимось випадковим для Мандрики, що перейшов до наукової праці. Не знайшовши там задоволення, наполегливо шукає свого шляху таки в поезії. Це мистецько-образна творчість, на відміну від наукової літератури, здається, ближчою його душі, схильній до ліризму, емоційности й патетичности мови. Нічого тут доводити, адже всі видані його збірки поезій повністю стверджують, що він таки знайшов своє призначення в поезії. Не мале значення в його творчості має смерть дружини. Ганни в 1957 році. Ця гірка подія спричинила дальший сильний вибух його почуттів, переживань і думок, які він став відтворювати у ліричних творах. Із того часу раз-у-раз появляються збірки його поезій: „Золота осінь" (1958), „Радість" (1959), „Симфонія віків" (1961), „Сонцевіт" (1965), „Вино життя" (1970) і „Завершення літа" (1975). Крім того, виходять окремим виданням поеми: „Мазепа", „Канада", „Україна", „Мандрівник", „Вік Петлюри", „Блаженні чисті серцем", „Збараж" тощо. Поема „Канада" удостоїлась англійського перекладу Ватсона Кірконнела й вийшла паралельно двома мовами — українською та англійською.

Значним досягненням Мандрики, на нашу думку, є його остання збірка „Завершення літа", написана 1970-1974 роках. Ця збірка певною мірою підсумовує його здобутки, дає творче переосмислення культурних цінностей минулого, виробляє нові мистецькі поняття силами літературного поповнення та розкриває призабуті філософсько-естетичні поняття краси й вагу життя з погляду вічности. Про значення цього видання красномовно свідчить не тільки його обсяг, а й глибина окремих віршів, їхні сюжетно-розповідні елементи, властива Мандриці емоційність і ліризм.

Його „Слова поезії" точні й вагомі, бо

Вони душі поетової твір,
Коли душа ридає, чи співає.

Вони родяться в його душі, коли поет замислюється і коли зростає коло його інтересів, а талант старається поєднати у собі нерозривні почуття і слова, що з'являються на папір:

І пісня родиться на світ нова,
А композитором — душа поета

На білім полі залишають слід,
кладуть на ньому символами звуки,
Щоб чули ті слова із роду в рід
І правнуки, не тільки-но онуки.

Самі слова не впадуть на папір.
Коли вони не є поета твір. (Стор. 17)

(Продовження буде)

Успенський відпуст в Словтсбурзі пройшов під знаком Святого року і 50-річчя голоду в Україні

У чудовій гористо-лісовій частині стейту Ню Йорк в малому містечку Словтсбург, території обителі провінційного дому Сестер Служебниць, відбувся 29-ий з черги річний Успенський відпуст у суботу і неділю 13 і 14-го серпня ц.р., що розпочався в 8-ій годині ввечері Панахидою за померших паломників, котру відслужив Митрополит Стефан Сулик в асисті священиків. Після Панахиди процесія вірних із свічками, котра начисляла кількасот людей пішла на гору, на якій є статуя Пречистої Діви Марії, гарно прибрана квітами, а вся гора по-мистецьки прибрана різнорідним камінням, на котрих горять різного кольору лямпи і свічки. Це нагадало мені відпустове місце Зарваниця на рідних землях.

Празник Успіння Пресвятої Богородиці розпочався Молебнем до Матери Божої й Суплікацією, а закінчився в неділю по 4-ій годині.

В неділю були відправлені Божественні Літургії в 6-ій год. вранці у каплиці Св. Марії; 7-ій вранці — при Гроті; в 8-ій — при Гроті та початок Святої Сповіді; 9-та вранці — у каплиці Св. Марії; 10-та — процесія на Архиєрейську Літургію, котру відслужив Митрополит Стефан Сулик, Владика Василь Лостен, о. Патрикій Пащак, проповідник диякон Богдан Карась, о. Іван Терлецький, впорядник; Петро Кочанський провадив співом.

Після Архиєрейської Літургії відбулося посвячення води і квітів. Також відправлена була Свята Літургія для старших віком людей у каплиці св. Йосифа, а в 1-ій годині по полудні відбулося благословення хворих у каплиці Св. Марії. В 2-ій год. по полудні було посвячення дивоціоналів, а в 3-ій годині — Хресна Дорога, Молебень до Пречистої Діви Марії і Суплікація, по котрій відпустова святочна програма закінчилася.

Після Святої Літургії в домі Сестер Служебниць відбувся спільний обід владик, священиків і гостей.

Празник Успіння Пресвятої Богородиці відбувся надзвичайно величаво, на нього приїхало багато прочан, а саме: прибуло на цей празник 36 автобусів, 900 авт. нараховувалося понад 5.000 осіб. Поміж прочанами можна було побачити і відчути велику любов і пошану до Пречистої Діви Марії. Багато наших людей прибули на цей великий празник-відпуст, не дивлячись на неміч і старість; ось, наприклад, з Рочестеру вірні приїхали автобусом вже у суботу ввечері, були на Молебні та ночували в готелі, щоб уже в неділю вранці бути присутніми на відпусті.

Відпуст проходив не тільки під знаком релігійним, але також під національним. Проповідником на Святій Літургії був о. Патрикій Пащак, який у проповіді, виголошеній українською і англійською мовами, сказав, що цей рік є святим ювілейним роком з нагоди 1950 річчя смерти і воскресення Господа нашого Ісуса Христа. Далі він сказав, що для нас, українців 1983 рік є важливим роком це й тому, що ми відзначаємо 50-річчя голоду в Україні. Отець Пащак своєю добре підготованою проповіддю про голод на Україні, зворушив серця прочан. Він закликав усіх прочан помолитися до Пречистої Діви Марії, за тих, які впали жертвами голоду, і за нашу поневолену Україну.

Відбулися також молитви і благословення хворих, які просили Пречисту Діву Марію, про чудесне оздоровлення, та інших прочан, які молилися і просили помочі в їх особистих чи родинних потребах. Всім нам відомо це з рідних земель і з нашої історії, яку велику і чудесну поміч Пречиста Діва Марія давала для нашого народу. Як це й тепер християнський світ щиро і свято вірить у чуда Пречистої Діви Марії. Ось, наприклад, кілька місяців тому Святіший Отець Іван Павло II, в почоті зі своїми кардиналами і священиками, їздив аж до Польщі, щоб віддати честь і поклін з нагоди ювілейного святкування Пречистої Діви Марії, а також кілька тижнів тому їздив до Люрду, де в присутності понад мільйон прочан молився і віддавав поклін нашій Богородиці. Ми, українці, тут, в Америці, чомусь послабили наш культ Пречистої Діви Марії. Доказом цього є те, що коли ми говоримо, що українців тільки в Америці є понад мільйон, на відпуст прибуло лише понад 5,000 вірних. Що це означає і чим можна пояснити упадок нашої віри до Пречистої Діви Марії? Всім відомо, що на рідних землях на відпуст ходили майже всі пішки з дуже далеких сторін; громади-парафії ішли з процесією, дуже багато йшло босих, а часом навіть і голодних. В Америці ми цього не мусимо робити, адже майже всі мають автомобілі, а кожний з тих, що не має, напевно може собі дозволити заплатити за проїзд автобусом.

Що сталося, що ми, українці, втрачаємо віру і любов до Пречистої Діви Марії? Чи наш добробут є причиною? Друга заввага дописувача цих рядків, котрий був присутній від самого початку відпусту. Як ми згадали, було понад 5,000 вірних прочан. Майже всі вони старі або старші віком люди. Повстає питання — де наші молоді вірні? А ще важливіше питання виринає: де наші провідні верстви, де наші провідники різних товариств, організацій церковних, політичних та інших? Вони повинні бути разом зі своїм народом, молитися і просити Пречисту Діву Марію, щоб Вона вставилася до Всевишнього і прохала помочі для нашого поневоленого народу. Чому ми не візьмемо собі приклад із чужих вільних народів, котрі мають свої держави? Подивіться, наприклад, на Америку. Коли в Ірані тримали американських закладників, у кожній церкві в ЗСА молилися за них після Святої Літургії; на всіх сходинах молилися за їх визволення; щодня о 12-ій годині всі дзвони дзвонили за їх визволення.

Україна — поневолена і знищена. Запитаймо самі себе, як ми молимося і просимо Бога за визволення України? На Україні заборонено молитися, нам ніхто не забороняє. Чи ми тут, в Америці, не могли б після кожної Святої Літургії відмовити три рази Отче Наш і три рази Богородице Діво за наш поневолений народ? Подумаймо над цим! Ми всі добре знаємо, що ми не маємо багато приятелів по цілому світі, а якщо ще втратимо ласку в нашої Заступниці, Пречистої Діви Марії, тоді не нарікаймо ні на кого, а тільки на самих себе. Подумаймо вже тепер, бо завтра може бути запізно.

Наша церковна влада повинна подбати, щоб Словтсбург був постійним відпустовим місцем для всіх українців у діяспорі, а день Успіння Пречистої Діви Марії був маніфестаційним празником, як доказ нашої любови до Неї.

Ми чуємо багато про чуда, які робить Пречиста Діва Марія, але що Вона робить для нас, українців, ми не знаємо, бо цією справою ніхто не цікавиться. Ось наведу кілька прикладів: чи не є чудом те, що до малознаного Словтсбургу прибуло на відпуст понад п'ять тисяч вірних; тисячі приступили до Святої Сповіді й мусіли в великих чергах чекати на неї дуже довго. Одна жінка, котра вже приходить на цей відпуст тринадцять років, розповіла, що коли вона прийшла перший раз, вона була дуже хвора, просила Пречисту Діву Марію помочі, прирікши, що буде завжди приходити на цей відпуст. Вона має 98 років життя і в цьому році також була на відпусті. Таких прикладів є багато. Чи не було це чудо, що коли о. Пащак виголосив таку чудову проповідь про голод на Україні, більше ніж половина прочан про цей голод нічого не чули, аж мусили прибути на празник Пречистої Діви Марії, щоб про це почути і помолитися до Пречистої Діви Марії за поневолений український нарід.

Надходить тисячоріччя хрищення України. Хто буде цією справою займатися повинен це зробити в Словтсбургу під високою горою, на котрій стоїть статуя Пречистої Діви Марії. Там помолитися, подякувати і просити ласки в Пречистої Діви Марії, щоб Вона і далі допомагала нашому поневоленому народові.

За успішне переведення відпусту, добру організацію і порядок треба подякувати Сестрам Служебницям. Особлива подяка Сестрі Рожі, С.П.М., котра була координатором відпусту і отцеві монсеньйорові Леонові Москові, котрий був модератором відпусту.

Д-р Іван Дідюк

Збільшуються ряди молодих фахівців

Президент університету ґратулює Лідії Н. Гуті.

Лідія Н.Гута, яка 22 роки тому народилась у Ню Йорку, закінчила студії в університеті Мишиґену, де одержала ступінь бакалавра з ділянки історії мистецтва. Від початку до кінця своїх студій вона належала до найкращих вихованців названого університету і тому й президент університету особисто ґратулював їй при врученні диплому.

Народну і середню школу Н. Гута закінчила у Трой у стейті Мишиґен. В червні і липні цього року вона подорожувала у групі 30-ти дівчат і 10-ти хлопців, всі однолітки, по 30 країнах Европи. Вона прагне присвятитися декоративному малярству. Її батько, Іван Гута, є віцепрезидентом одного з найбільших американських банків і „Комеріка" в Дітройті.

Закінчення школи танців Р.Прийми-Богачевської на Верховині

Верховина, Ґлен Спей, Н. Й. (І. Д.) — Після двох тижнів інтенсивного навчання у Школі Танців на „Верховині" під мистецьким керівництвом маестри Роми Прийми-Богачевської відбувся 20-го серпня попис учнів цієї школи, що доказав, як багато навчилися молоді танцюристки й танцюристи в такому короткому часі.

Попис відкрив в 4-ій год. по полудні Юрій Богачевський. Голова Українського Братського Союзу Іван Олексин підкреслив велике виховне значення школи танців на „Верховині", що відбувається кожного літа. Він подякував маєстрові Ромі Приймі-Богачевській за її наполегливу працю, що видає такі гарні плоди.

Заавансована група танцюристів виконала „Гуцульську рапсодію", хореографія Р. Прийми-Богачевської, музика Майбороди. Ця прекрасна композиція, на основі гуцульських мелодій і танців, захопила численну публіку, бо виконання її було на високомистецькому, майже професійному рівні. Молода група протанцювала з питомою гуцулам легкістю і ґраціозністю „Гуцулку". 20 гуцулів з топірцями виконали хореографічну композицію Вірського „Лісоруби". Молодші танцюристи виконали характеристичний танок з батогами „Чумаки". В пам'ять перших наших еміґрантів до Америки-лемків відтанцювали лемківський танець.

Місцевий парох українського села о. Ю. Осадца українською і англійською мовами підкреслив велике значення для молоді школи українських танців. Наша молодь щаслива, що має таку вчительку танців як маестро Рома Прийма — Богачевська, яка так віддано поширює наше танкове мистецтво, захоплює молодь і має такі великі успіхи. Він подякував батькам дітей, що записали своїх дітей до цієї школи танців і побажав, щоб і наступному році маєстро Р. Прийма-Богачевська продовжувала свою школу з такою любов'ю до танкового мистецтва і до молоді.

Потім виконано весільний закарпатський танець „Дробойка" у супроводі на акордеоні Наді Семчук. Три танцюристки виконали стилізований чеський танок „Полька" у супроводі оркестри Няка Гірняка. 14 танцюристок виконали хореографічну композицію Р. Прийми-Богачевської „На базарі". Пізніше ціла школа виконала її укладу „Волиняночку" в кольоритних волинських народних одягах. Танцюристки виконали ритуальний танець з рушниками укладу Пилипчака й Козикої з Чикаґо. Всі танці були виконані у прегарних національних одягах.

Заповідач попису Юрій Богачевський пригадав великі заслуги перших наших переселенців, що побудували наші церкви, народні доми, школи, зорганізували наші допомогові союзи й інші організації, щоб зберігати віру наших батьків, наші звичаї, традиції, культуру, мову та мистецтво. Єдині українці в ЗСА зберегли спадщину наших предків в четвертому поколінні. Він пригадав виступи Капелі О. Кошиця, бандуриста В. Ємеця, велику працю балетмайстра В. Авраменка, що зорганізував школи танців для 16,000 нашої молоді. Вкінці Ю.Богачевський прочитав поему Б. Лецкого „У світ за очі", що зворушила слухачів до сліз.

Бравурним гопаком, що його виконала вся школа з козацьким темпераментом, закінчено цей вдалий попис. У фіналі вийшли на сцену маєстро Рома Прийма-Богачевська, якій публіка влаштувала овацію. Дівчатка вручили їй гарні китиці квітів. Також тепло привітали мґр Дарію Якубович, що дбала про костюми, займалася адміністрацією цієї школи танців на „Верховині". Біля 50 дівчат і хлопців брали участь у школі, деякі з них заавансовані, як професійні танцюристки й танцюристи, бо брали участь у ній кожного літа.

Наші школи повинні включити у свою програму навчання українських танців, бо вони мають великий вплив у зберіганні нашої спадщини серед молодих поколінь. Школи танців В. Авраменка втримали при українстві цілі покоління нашої молоді, а його незвичайно корисну працю продовжує тепер з великим успіхом світової слави прімабалерина, маєстро Рома Прийма — Богачевська.

Виставка малярських картин І. Гомотюк Зєлик на Союзівці

Кергонксон (М.Я.) — Тут у неділю, 21-го серпня ц. р., відбулася восьма з черги виставка олійних образів відомої мисткині Ірини Гомотюк Зєлик. Заля „Веселки" перемінилася на це пополудне на справжню галерію мистецьких творів цієї талановитої мисткині. На спеціяльних для виставок приладжених станках, які нещодавно закупила управа цієї оселі Українського Народного Союзу, розміщено 31 олійний образ.

Цього разу переважали краєвиди і архітектурні об'єкти, головно з Італії і Греції, включно із найновішою картиною, яку мисткиня намалювала під час останньої поїздки до Греції в липні ц. р. Очевидно, що були теж „наші американські" „Церква в Гантері" (в зимовій шаті й інші). Численно заступлені краєвиди — гірські, морські (із побережжя стейту Массачуссетс) і річкові, з яких „Гадсон" — це справжній шедевр. І коли я на початку згадав про мистецьку галерії на Союзівці, то цей образ дійсно вартий того, щоб бути у найкращій галерії. Синява течія ріки неначе зливається із таким же ж небом, по якому плинуть хмаринки в грайливих рожево-фіолетних красках. Із цієї картини віє меланхолійним спокоєм і ніжною грацією. Помітні були теж пасторальні сюжети. На цей раз було менше, ніж звичайно на попередніх виставках, зображень квітів, та ті, які були, головно „Бози", віддані бездоганно. Якщо йдеться про формати картин, то переважали мініятюри.

Виставка вартісна і цікава різноманітними сюжетами. Мисткиня глибоко переживає свої твори. Найважливіше для неї, щоб речі були спонтанні, ненадумані. Для техніки її творів характеристичними є виразні, здецидовані мазки. Коли зважити, що виставлені були майже виключно найновіші праці мисткині, то дійсно треба подивляти не тільки її небуденний талант, але також велику працьовитість.

Заля „Веселки" заповнялася все новими глядачами, серед яких були не тільки гості Союзівки і довколишні мешканці Кергонксону, але також велика кількість таких, які з дальше віддалених місцевостей спеціяльно прибули на цю імпрезу. Бо виставка творів Ірини Гомотюк Зєлик на Союзівці — це справжня мистецька подія.

Виставка графіки Т. Шумиловича на УКУ

Рим, Італія (УПБ). — Під час літніх курсів в Українському Католицькому Університеті тут відбулася мистецька виставка графіки Тараса Шумиловича. Її відкрив 11-го липня у присутності професорів і студентів, Архиєпископ-коадьютор Мирослав Любачівський. Мистця привітав ректор УКУ о. Іван Музичка, а відтак мистець Шумилович розповів про свою творчість. По обіді виставку відвідав і Патріярх Йосиф. Усіх експонатів було 27, які маєстро Шумилович, що був у супроводі своєї дружини, відомої поетеси Ірини (літературний псевдонім — Шуварська), подарував Музеєві УКУ. Між експонатами найцікавішими були „Церква в Умані ХУІІ ст.", „Церква в Татарові ХУІІ ст.", „Церква в Мирополі 1770 р.", „Воздвиженська церква у Дрогобичі — 1636", „Успенська церква у Львові — 1598-1630", як рівнож зображення українських церков в Америці.

Цю виставку оглядали зі справжнім зацікавленням студенти-курсанти й професори.

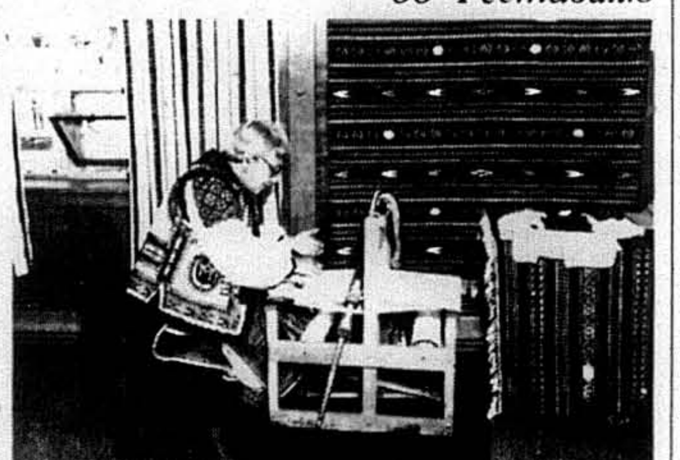
Новий український лікар

Віктор Міхаляк закінчив медичні студії у престижевому Корнелл-університеті в Ню Йорку і отримав диплом доктора медицини. Він мав уже диплом бакалавра біологічних наук з Форт-Люіс-коледжу в Колорадо. Опісля він працював два роки в ділянці біохемії в Інституті Рокефеллера в Ню Йорку. Свою практику в ділянках внутрішньої медицини і дерматології перевів у славетній клініці „Мейо" в Рочестері. Родина Міхаляків живе у стейті Ню Джерзі.

Д-р Віктор Міхаляк

Менор коледж готується до Фестивалю

Евдокія Сороханюк з Пенсокен, Н. Дж., буде одною з кількох мистців, які показуватимуть свою майстерність на Українському фестивалі в Менор джуніор коледжі в Дженкінтавні, Па., в неділю, 18-го вересня, від полудня до год. 7-ої вечора. Е. Сороханюк показуватиме майстерність ткання. В програмі дня будуть українські народні пісні, музика, виступи танцювальних ансамблів, показ майстерности народного мистецтва, мистецька виставка, „ярмарок", українська кухня тощо. Вступ 2.00 дол. для дорослих, 50 ц. для дітей. Паркування безплатне. По додаткові інформації відносно фестивалю слід телефонувати на число (215) 884-2215.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Найдорожчої моєї ТЕТКИ

бл. п.

СОНІ СЕМАНЮК

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в українській католицькій церкві у Вест Айсліп, Лонґ Айленд, у четвер, 8-го вересня 1983 року, о год. 9:30 ранку.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
сестра — ІРЕНА
сестрінки:
МАРІЯ РІВЕРА
І П. ҐНОЙ

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 10-го липня 1983 р., після довгої і тяжкої недуги відійшла від нас наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЕМІЛІЯ ПАВЛІШ

Похорон відбувся 13-го липня 1983 р., з каплиці похоронного заведення П. Каппи до катедри св. о. Миколая, а після заупокійних відправ тіло Покійної перевезено на цвинтар св. о. Миколая, Чикаґо, Ілл., де й похоронено Покійну.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Родині, зокрема братанкові Романові, що прибув на похорон з далекої Арізони. Дякую рівнож Приятелям, Сусідам і Знайомим за молитви, телефонічні розмови з Покійною, за співчуття, яке виказали для нас, як також за участь в похоронах.

Дякую Всч. о. Михайлові Кузьмі за відправу Парастасу, як рівнож Всч. о. Андрієві Шаґалі, ЧСВВ за відправу Панахиди та теплу згадку про Покійну в час Панахиди й за останні слова прощання Покійної в церкві й на цвинтарі.

Всім членам хору „Славута", голові, п. Орисі Ткачук та маестрові Юрієві Яримовичеві якнайсердечніша подяка. Ваш прекрасний спів, який Покійна так дуже любила за свого життя, супроводив її востаннє в далеку, незнану дорогу.

Пані Наталці Іванів, Голові Головної Управи Українського Золотого Хреста за згадку про Покійну та слова прощання від членкинь УЗХ. Дякуємо Вам за щирі слова Вашого прощання Покійної Мілі, та що старалися потішити нас в нашому горю.

Дякую Друзям і членам Родини, що несли домовину, а зокрема членам Екзекутиви „Українського Життя", п. А. Іванову — голові й членові Екзекутиви д-рові В. Фединякові. Другові А. Іванову дякую за зворушливе слово про Покійну під час тризни в пам'ять Покійної.

Всій нашій Родині, Друзям і Знайомим за прекрасні квіти та пожертви на Служби Божі. Окрема подяка панству Орисі і проф. Юрієві Яримовичам за їхній щедрий дар на КОД — політв'язнів, в сумі $50.00, а. п. Т. Ковалеві за пожертву на прес-фонд „Самостійної України", в сумі $20.00.

Рівночасно наша щира подяка Всім, що телефонічно чи листовно надіслали нам свої співчуття.

Вкінці наша подяка похоронному заведенню П. Каппа за старанне переведення похорону.

На закінчення тризни в імені Родини подякував усім присутнім за участь в похоронах братанок Роман в українській мові, а син Петро в англійській.

На цьому закінчилася остання сторінка життя нашої Дорогої Покійної. Ще раз всім Вам наше щире українське — Спасибі!

Муж ІЛЛЯ ПАВЛІШ з родиною

Закінчується підготова до відкриття сезону копаного м'яча УСОсередку „Тризуб" в Філядельфії

Заходом Управи УСОсередку „Тризуб" у неділю, 11-го вересня ц. р., на власній 38-акровій посілості в Горшамі, Па., відбудеться величавий пікнік, під час якого відбудеться офіціяльне відкриття сезону копаного м'яча. До змагань виступлять всі діючі команди при Осередку. Слід згадати, що Управа приготовляє багату програму під час пікніку з різними розвагами як для старших віком, так і для молоді. Для танцюючих буде забава при звуках оркестри Віктора Литвиненка „Вечірня Зірка". Буде відкрита кухня з традиційними українськими стравами, як також будуть зимні і гарячі напитки. Важливо згадати, що відкриття сезону та пікнік відбудуться без огляду на погоду, бо на посілості є просторий „Тризубівський Клюб".

До участи в відкритті спортового сезону, а також і до участи в пікніку, Управа Осередку запрошує українське громадянство не лише Філядельфії, але також і всіх інших місцевостей, як зі стейту Пенсилванія так і Ню Джерзі.

Слід згадати, що 48-акрова посілість „Тризуба" є тепер найкращим місцем для відпочинку та зустрічів знайомих з різних місцевостей.

Також треба згадати, що УСОсередок „Тризуб", закупивши цю посілість, має поважне заборговання—мортгедж, і тому Управа розраховує на підтримку громадянства як моральну, так і матеріяльну. Також важливо згадати і те, що філядельфійський „Тризуб" понад 30 років виконує ролю „українського амбасадора" перед американським громадянством. Завдяки кільком ентузіястам українського спорту вже в 1950 роках англомовна преса писала про успіхи „Тризубівців", а в 1958-59 роках коли „Тризуб" здобув чашу Люіса, то не лише преса, а й радіо та телебачення гуділи про успіхи українців. Після того щастя завжди було по стороні „Тризубівців", бож, здобувши чотири раза чашу Дювара, „Тризуб" став єдиною дружиною в історії футболу, яка здобула цей чемпіонат більше як три рази.

Щоб дальше продовжувати працю Осередку, потрібна фінансова поміч, і тому запрошується всіх симпатиків „Тризуба" прибути на згадане відкриття спортового сезону, що буде моральною піддержкою для проводу „Тризуба".

С. Г.

КГК устійнює деталі...

(Закінчення зі ст. 1)

полудні і триватиме приблизно дві години (з однією перервою). Квитки можна придбати в:National Committee to Commemorate the Genocide Victims in Ukraine, 2615 30th Str., N.W., Washington, D.C. 20008. Tel. (202) 728-8722 або (202) 234-2330, і також в Committee on Genocide Victims in Ukraine, Att. Mr. Ed Popil, 440 Wyoming Ave., Scranton, Pa., 18503. Tel. (717) 342-0937.

Ціни квитків: льожі 25.00 дол., партер 20.00 дол., перший бальков 15.00 дол., другий бальков 12.50 дол., боки 5.00 дол. Належну суму слід прислати чеком чи грошовим дорученням на ім'я: Committee on Genocide Victims. Замовлення телефоном не приймаються.

В програмі концерту Симфонічна оркестра міста Файрфекс під керівництвом Вілліяма Гадсона, хор „Думка" з Ню Йорку, Капеля Бандуристів ім. Шевченка з Дітройту, оперні співаки Рената Бабак, Андрій Добрянський і Марта Кокольська.

Є побажаним, щоб учасники маніфестації були зодягнені в українські національні одяги — вишивані блюзки і сорочки — і щоб члени молодечих і комбатантських організацій (Пласт, СУМ, ОДУМ) прибули в своїх уніформах. Це підкреслило б український характер Меморіяльної маніфестації. Урочистість події підсилять чорні пов'язки на рукавах, які слід зі собою привезти.

Кожна організована група повинна подбати про відповідальні плякати і транспаранти з написами без граматичних помилок англійською мовою. Було б добре, коли б усі учасники з того самого міста ішли разом і мали напис, звідки вони. В той спосіб можна показати представникам засобів масової інформації, що це дійсно загальнонаціональна українська маніфестація.

Вашінгтонський комітет надрукував відповідні плякати для учасників демонстрації. Більші коштують по 3.00 дол., менші по 50 центів. Разом із замовленням просимо прислати чека. Комітет має також брошурки про голод в Україні англійською мовою. Ми воліли б одержувати гуртові замовлення на 100 примірників за суму 20.00 долярів.

Крайовий Громадський Комітет

Ще гірше...

(Закінчення зі ст. 2)

місцевостях та в селищах", то тобі платитимуть на 16 відсотків більше, ніж твоїм колегам-учителям, що викладатимуть мову українську та інші дисципліни. І, навчаючись в вищій школі, такий студент дістане стипендію вищу, прирівняну до високої стипендії, що її дістають в СССР тільки студенти-юристи. І платитимуть 16 відсотків більшу „зарплату". — Все це в нужденній країні, де з матеріяльних нестатків не може ніхто чесною працею виборсатися, хіба що вкраде. Все це такі „інсентівс", що не багато проти них устоїться...

Чимало ще іншого важливого можна прокоментувати в цьому довгому документі з офіційних установ так званої „Української Радянської Соціялістичної Республіки", які так ревно відгукнулися на поклик „Туй, туй" з Москви. Але й цього досить, щоб побачити, що нового дає нам до роздумів цей підсовєтський документ, що розповсюджується останні два місяці в українському самвидаві. Одне певне! Хтось поширює його, хтось ризикує своєю свободою, а навіть життям для того, щоб ми довідалися у вільному світі гірку правду ще раз про нових валуївців, і про нові „емські укази", ще страшніші й нищівніші, ніж були вони за царя.

І як тоді „від молдаванина до фіна", так і тепер: українці не стоять самотою: такі ж розпорядження шовіністична Москва видала, — цитую, — „для шкіл з українською, молдавською, угорською мовами навчання". Тож ми не стоїмо осамітнені...

Посилюють...

(Закінчення зі ст. 1)

раїнського народу ісповідувати Бога в рідній мові, на що йому ніколи не буде дозволено в рамках Російської православної церкви.

В наслідок заіснування нісі Ініціятивної групи та наведеного листа, Йосифа Терелю поновно ув'язнено 24-го грудня 1982 року. Про цей факт довідуємося з листа Єлени Саннікової, православної росіянки до Папи Івана Павла II, який було поміщено по майже усій українській пресі у вільному світі. В листі описано переслідування й ув'язнення, які доводилося Терелі переходити загляд того, що в нього знайдено релігійну літературу.

Цей лист до Папи, як знаємо, — закінчується апелем оборонити Йосифа Терелю й Українську Католицьку Церкву, яка існує ще в підпіллі, такими словами: „Ваша Святосте! Вірю, що Ваш голос в обороні Йосифа Терелі підбадьорить усіх переслідуваних дітей Вашої Української Католицької Церкви. Зруштесь і занепокійтесь не лише долею Терелі, але й Української Католицької Церкви та всього українського народу. Я Вас прошу: рятуйте Йосифа Терелю!"

НЕБЕЗПЕЧНА ХВОРОБА, ЯКА поширена найбільше серед мужчин-гомосексуалістів (до 80 відсотків), так звана AIDS, виявилася небезпечніша, ніж думали про неї раніше, щодо її заразливости. Досі не було перестороґ офіційно-медичних для медиків, медичного й іншого персоналу шпиталів, де лікуються такі хворі, ані для членів ляобраторій, де мається справу з прібками цих хворих крови та інших рідин з їхнього організму. Тепер офіційно попереджено не тільки цих згаданих вгорі робітників, але й дентистів, що лікують зуби такому хворому, і для погребників, які бальзамують тіло померлого від AIDS для похорону. Всі ті люди, які мають до діла з кров'ю хворих на згадану хворобу, чи з рідинами з тіла хворого, повинні носити охоронні гумові рукавиці, маски на обличчя, а дентистам спеціяльно сказано охороняти не тільки свої дихальні отвори — ніс і уста, але й очі.

ДОКАЗ, ЩО АЛЬКОГОЛІЗМ є радше хвороба, а не поганий соціяльний феномен чи погана й нездорова звичка, ще більше зміцнено найновішими науковими дослідами в Гарварді та у двох федеральних інших дослідницьких установах, де науковці знайшли хемічну аномалію у способі метаболізму, перетворення організмом алькоголю, в сильно налагових пияків.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч.СІЧ" — БЕРҐЕН КІКЕРС С.К. 3:0

Після „сухих" перемог з Юніон Ленцерс 1:0 і Силвер Лейк 6:0, перша дружина „Ч. Січі" здобула чергову, цим разом з німецьким клюбом Берґен Кікерс, вислідом 3:0.

Були це останні змагання цьогорічного турніру ДАБ, у якому наша дружина остаточно здобула третє місце і зв'язані з ним нагороди.

За І-ше і 2-ге місця німецький клюб „Спортфредс" з Пассейку переміг своїх земляків з Галедон вислідом 3:1. Обидва фінальні змагання турніру відбулися на площі Фарчерс Ґров в Юніон, Н. Дж., 26-го серпня ц.р.

Як і в попередніх виступах, „Ч. Січ" не зважаючи на ослаблений склад, у якому через контузії бракувало декількох змагунів, заграла звітові змагання на вищому технічному рівні, які завершила трьома ґолями.

До перерви гра проходила рівнорядно, але „Січовики" кількакратно мали можливості відкрити конто ґолів, коли з догідних ситуацій Торій, Букачевський і А. Бакун перестрілили ворота суперника. У другій половині „Ч. Січ" перейняла ініціятиву, у висліді якої наш напад все частіше з'являвся в підворітті німців та завдав їх оборонцям та воротареві багато праці. В 60-ій хвилині Андрій Бакун, випрацювавши знаменито позицію, виложив м'яч на ногу Букачевського, який з лівого крила стрілив першого ґоля. Вісім хвилин пізніше майже з ідентичної ситуації Букачевський з подачі Бакуна підніс вислід до 2:0. Вислід зустрічі устійнив Койль, який добив м'яча, що його помилково випустив воротар німців в 76-ій хвилині.

На відзначення заслужили в цій зустрічі: Сірвел, Ю. Бакун, Брієнца, Торій та воротар М. Хамуляк. Молодший воротар Д. Василак цим разом успішно заступив контуженого правого крилового. Тепер провідник дружини Влодимир Бакун підготовляє І-шу дружину до нового сезону, який вже розпочнеться 18-го вересня ц.р. на площі Фарчерс Ґров, у Юніоні з сильним клюбом „Еспана".

КАЛЕНДАР ІГОР „Ч. СІЧІ" В ОСТАННІЙ РУНДІ

25-го вересня (на виїзді) Польські Соколи - „Ч. Січ"; 2-го жовтня год. 5-та п.п. на площі Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - „Насіменто" С.К.; 9-го жовтня, год. 5-та п.п. на площі Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - „Рома" С.К.; 16-го жовтня (на виїзді) - Елизабет Коломбія - „Ч. Січ"; 23-го жовтня (на виїзді) - Довер С.К. - „Ч. Січ"; 30-го жовтня год. 5-та п.п. на площі Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - „Інтер-Сербія"; 6-го листопада год. 5-та п.п. на площі Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - „Вісла" С.К.; 13-го листопада год. 5-та п.п. на площі Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - Вірменський С.К.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

ДОНЕЦЬКИЙ „ШАХТАР" ВІДВІДАВ КИТАЙ

У першій половині серпня ц.р. донецький „Шахтар", відома дружина копаного м'яча в Україні, відбула, згідно з диявольськими плянами російських політруків цього спорту, поїздку до Китаю, де провела три товариські зустрічі: Збірна Пекіну - „Шахтар" 0:0 (цим змаганням приглядалося 80,000 глядачів); Збірна Шанхаю - „Шахтар" 0:2 (при участі коло 30.000 глядачів); Збірна Китаю - „Шахтар 1:1 (при участи коло 80,000 глядачів).

Якщо вірити повідомленням ТАСС, китайська преса присвятила багато місця цим відвідинам, і ця українська дружина заслужила на похвали, але як „совєтська", тобто в очах китайців „російська". Очевидно, про цю „назву" наперід подбали представники СССР в Китаї, з яким під сучасну пору червона Росія заключила договір „спортобміну" і, як виходить з цих повідомлень, обману".

Ось які відгуки китайської преси на цю зустріч, що її розповсюдив ТАСС. Газета „Жемінь Жібао" відзначила, що „Шахтар" — другий після легкоатлетів совєтський спортовий колектив, який прибув до Китаю з часу „поновлення спортового обміну між Китаєм і СССР". Про силу совєтської дружини свідчить те, що вона чотири рази здобула чашу СССР, у тому числі нинішнього року. Столична газета „Бейцзін Жібао", детально розповідаючи про „Шахтар", пише про знамениті фізичні якості донецьких футболістів. Душею дружини, зазначає газета, є її капітан М. Соколовський, який має високу тактичну підготовку, є головним організатором атак. Ця ж газета також дала високу оцінку грі „Шахтаря", відзначивши добре маневрування нападу дружини, злагодженість дій змагунів і вміння стріляти з далекої віддалі.

„Гуамін Жібао" в своїй кореспонденції відзначає, що ця зустріч футболістів двох країн (очевидно, не України і Китаю, прим. О. Т.) - перша за останні 20 років. Змагання пройшли у дружній атмосфері, констатує газета.

Ось так використовує окупант Украни також і її спортовців, як знаряддя для поширювання своєї фальшивої пропаґанди, замилюючи очі в цьому випадку китайцям, що такого народу як український „не було, нема й бути не може", і тому на виїзд до Китаю підібрали дружину „Шахтар" з Донецька, як провінційного міста „Росії".

Цим фактом спортові „дипломати" СССР бажали притупити критичні заввага китайської преси, яка в останніх роках все частіше відзначала факти поневолення України та інших народів.

Чи справді китайська преса писала про відвідини „Шахтаря" так, як подало неправдомовне ТАСС, покищо не знаємо.

(от)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЄВГЕН ЦЄПЛИ, член УНС Відд. 266-го ім. Івана Франка в Амстердамі, Н.Й., помер 7-го липня 1983 року на 83-му році життя. Нар 1900 року в Білому Камені, Золочів, Україна. Членом УНС став 1931 року. Залишив у смутку дружину Франку, брата Антона, 3-ох внуків та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 9-го липня 1983 року на цвинтарі св. Василія в Броадалбін, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Варшона, секр.

АННА КУЧЕС, член УНС Відд. 325-го Т-ва „Запорозька Січ" в Бруклині, Н.Й., померла 4-го липня 1983 року на 70-му році життя. Нар. 1913 року в Коннектикат. Членом УНС стала в 1961 році. Залишила в смутку мужа Івана та синів Івана, мол. і Роберта. Похорон відбувся 6-го липня на цвинтарі св. Івана в Миддл Вилледж, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
В. Цюпа, секр.

ІВАН САМУЛЯК, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., помер 7-го липня на 87-му році життя. Нар. 17-го лютого 1896 року в Україні. Членом УНС став 1933-го року. Залишив у смутку дружину Марту, дочку Стеллу Лестен, четверо внуків і правнуків. Похорон відбувся 9-го липня 1983 року на цвинтарі св. Матея в Ґарденвіллі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія Гаравус, секр.

ПАТРИЦІЯ А. ШИБЯК, член УНС Відд. 261-го у Вілліямставні, Н.Дж., померла 30-го серпня 1983 року на 38-му році життя. Нар. 31-го серпня 1944 року в Гаммонтон, Н.Дж. Залишила у смутку батьків Петра і Єву, дочок Ніколь і Синтію, сестру Сандру, тету Нелю, вуйка Йосифа та інших членів родини. Похорон відбувся 3-го серпня 1983 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Вілліямставні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ІВАН ЗВАРИЧ, член УНС Відд. 245-го Т-ва „Запорозька Січ" в Трентоні, Н.Дж., помер 4-го червня 1983 на 73-му році життя. Нар. в місті Зборів, Україна. Членом УНС став 1958 року. Залишив рідню в Україні. Похорон відбувся 7-го червня 1983 року на цвинтарі св. Марії в Трентоні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Мартиненко, секр.

МАРІЯ КОТЛЯР, член УНС Відд. 42-го ім. Тараса Шевченка в Пассейку, Н.Дж., померла 10-го червня 1983 р. на 66-му році життя. Нар. 4-го лютого 1917-го року в Дудинці, пов. Сянік, Зах. Україна. Членом УНС стала в 1972 році. Залишила в смутку мужа Івана; синів Андрія, Романа і Юрія з родинами; доньку Ірину; шістьох внуків; сестру Іванну Головату; братів Миколу і Мирослава з родинами. По чоловікові: 3-ох братів Юліяна, Касіяна і Павла, та дві сестри Анну Ленар і Марійку Коник з родинами. Похорон відбувся 14-го червня 1983 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Блиха, секр.

МИХАЙЛО САВАНЕЦЬ, член УНС Відд. 484 Т-ва ім. Тараса Шевченка в Ютиці, Н.Й., помер 19-го червня 1983 року на 69-му році життя. Нар. 1914 року в селі Добробор, повіт Слонін, Білорусія. Членом УНС став в 1957 році. Залишив у смутку дружину Анну з дому Михайлишин, сина Михайла і синову Єлисавету, три дочки — Марію, Катерину і Анну та семеро правнуків. Похорон відбувся 22-го червня 1983 року на цвинтарі св. Володимира Великого в Вайсборо, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Запаранюк, секр.

ГРИГОРІЙ ДОСКОЧ, ЧЛЕН УНС Відд. 49-го ім. св. Арх. Михаїла в Торонто, Канада, помер 20-го червня 1983 року на 81-му році життя. Нар. в 1902 році в селі Озерянка пов. Зборів, Україна. Членом УНС став в 1950 році. Залишив у смутку дружину Марію, двох синів, одну дочку, та четверо внуків. Похорон відбувся 23-го червня 1983 року на цвинтарі „Ґлендейл Меморіял Ґарденс" в Торонто, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!